Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi

Korkut Ata Journal of Studies in Turcology

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı 14 (ŞUBAT 2024)

ISSN: 2687-5675

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Korkut Ata Journal of Studies in Turcology

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ/ INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

ISSN: 2687-5675

Sayı 14/ ŞUBAT 2024

Issue 14/*FEBRUARY* 2024

OSMANİYE

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ

Korkut Ata Journal of Studies in Turcology

Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

ISSN: 2687-5675

Kuruluş Tarihi: 2019

Sayı 14/ ŞUBAT **2024** ***Issue 14/*** *FEBRUARY* ***2024***

Editör / Editorial:

Prof. Dr. Yunus KAPLAN (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye/Türkiye)

Editör Yardımcısı / Assistant Editor

Arş. Gör. Zahide EFE (Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye/Türkiye)

YAYIN KURULU / ***Editorial Board***

Prof. Dr. Bekir ŞİŞMAN *(Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun/Türkiye)*
Prof. Dr. Benedek PÉRİ *(Budapeşte Eötvös Lorand Üniversitesi, Budapeşte/Macaristan)*
Prof. Dr. İsmail Hakkı AKSOYAK *(Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara/Türkiye)*
Prof. Dr. Juliboy Eltazarov *(Semerkant Devlet Üniversitesi, Semerkant/Özbekistan)*
Prof. Dr. Oğuz KARAKARTAL *(Lefke Avrupa Üniversitesi, Lefke/KKTC)*
Prof. Dr. Ozan YILMAZ *(Sakarya Üniversitesi, Sakarya/Türkiye)*
Prof. Dr. Osman ÜNLÜ *(Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi, Balıkesir/Türkiye)*
Doç. Dr. Afag MEMMEDOVA *(Bakü Devlet Üniversitesi, Bakü/Azerbaycan)*
Doç. Dr. Yılmaz IRMAK *(Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş/Türkiye)*
Dr. Öğr. Üyesi Nurdin USEEV *(Kırgızistan Türkiye Manas Üniversitesi, Bişkek/Kırgızistan)*
Dr. Gerelmaa NAMSRAI *(Moğolistan Devlet Üniversitesi/Moğolistan)*

DANIŞMA KURULU / Advisory Board

Prof. Dr. Ahmet İÇLİ *(Batman Üniversitesi, Batman/Türkiye)*
Prof. Dr. Selçuk ÇIKLA *(Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun/Türkiye)*
Prof. Dr. Edith Gülçin Ambros *(Viyana Üniversitesi, Viyana/Avusturya)*
Prof. Dr. Yakup YILMAZ *(İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul/Türkiye)*
Doç. Dr. Elçin İbrahim *(Milli İlimler Akademisi, Bakü/Azerbaycan)*
Doç. Dr. Firengiz KERİMLİ *(Bakü Devlet Üniversitesi, Bakü/Azerbaycan)*
Doç. Dr. Ramazan EKİNCİ *(Celal Bayar Üniversitesi, Manisa/Türkiye)*
Doç. Dr. Özkan UZ *(Munzur Üniversitesi, Tunceli/Türkiye)*
Dr. Maral TAGANOVA *(Türkmenistan İlimler Akademisi, Aşkabat/ Türkmenistan)*
Dr. Azzaya BADAM *(Moğolistan Devlet Üniversitesi, Ulanbator/Moğolistan)*
Dr. Nuri BRİNA *(Prizren "Ukshin Hoti" Üniversitesi, Prizren/Kosova)*

Alan Editörleri / Field Editors

Eski Türk Edebiyatı / Classical Turkish Literature

Prof. Dr. Yakup POYRAZ *(Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş/Türkiye)*

Yeni Türk Edebiyatı / New Turkish Literature

Doç. Dr. Abdulhakim TUĞLUK *(Iğdır Üniversitesi, Iğdır/Türkiye)*

Halk Edebiyatı / Folk Literature

Doç. Dr. Ayhan KARAKAŞ *(Çukurova Üniversitesi, Adana/Türkiye)*

Türk Dili / Turkish Language

Doç. Dr. Salih DEMİRBİLEK *(Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun/Türkiye)*

Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları / Contemporary Turkish Dialects and Literatures

Dr. Öğr. Üyesi Fatih KURTULMUŞ *(Ardahan Üniversitesi, Ardahan/Türkiye)*

Türk Dili ve Edebiyatı - Türkçe Eğitimi / Turkish Language and Literature - Turkish Education

Doç. Dr. Ömer Tuğrul KARA *(Çukurova Üniversitesi, Adana/Türkiye)*

Yabancı Dil Editörü / Foreign Language Editor

Prof. Dr. Bülent KIRMIZI *(Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Osmaniye/Türkiye)*

ŞUBAT 2024 SAYININ HAKEMLERİ */ Referees of 14th Issues (February, 2024)*

Abdulkadir Korkmaz	Biruni Üniversitesi
Abdülbaki Çetin	Bingöl Üniversitesi,
Adem Polat	Bağımsız Araştırmacı
Adiye Şimşek	Avrasya Üniversitesi
Ahmet Kartal	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Ahmet Özbay	Milli Eğitim Bakanlığı
Ahmet İçli	Batman Üniversitesi
Ahmet Efiloğlu	Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi
Ahmet Erman Aral	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi
Ahmet Faruk Yıldırım	Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi
Ali Farhadov	Milli Azerbaycan Tarihi Müzesi
Ali Tekin	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Ali Pulat	Uşak Üniversitesi
Ali Birinci	Gümüşhane Üniversitesi
Ali Şeylan	Beykent Üniversitesi
Ali Osman Yalkın	Süleyman Demirel Üniversitesi
Arzu Şahin	Fırat Üniversitesi
Asiye Abdurrahmanoğlu	Bağımsız Araştırmacı
Aslı Sürgit	Bağımsız Araştırmacı
Aybala Çayır	Aksaray Üniversitesi
Aybüke Betül Doğan	Düzce Üniversitesi
Aygül Düzenli	Çukurova Üniversitesi
Ayse Atıcı Arayancan	Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi
Ayten Akcan	Hitit Üniversitesi
Ayşegül Koyuncu Okca	Pamukkale Üniversitesi
Ayşegül Ekici	Milli Eğitim Bakanlığı Konya
Bahadır Gülden	Bayburt Üniversitesi
Bahadır Güneş	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Banu Çetin Ünal	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Banu Güzelderen	Akdeniz Üniversitesi
Beytullah Bekar	Kırklareli Üniversitesi
Beytullah Karagöz	Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Bilal Kas	Millî Eğitim Bakanlığı
Bilal Deliser	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Bilge Bağcı Ayrancı	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Cafer Özdemir	Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Caner Kerimoğlu	Dokuz Eylül Üniversitesi

Sekreterya / Secretariat
Arş. Gör. Zahide EFE *(Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Türkiye)*

YÖNETİM MERKEZİ ve POSTA ADRESİ/ ***Management Center and Post Address***
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Karacaoğlan Yerleşkesi Osmaniye/Merkez

YAYIN TÜRÜ/ ***Type of Publication***
Uluslararası Hakemli Süreli (yılda 4 sayı) Yayındır.

İLETİŞİM BİLGİLERİ/ ***Correspondence Address***

E-Posta: korkutataturkiyat@gmail.com

Web: https://dergipark.org.tr/tr/pub/korkutataturkiyat

Telefon: 0 328 827 10 00 / 3023

Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi'nin Tarandığı İndeksler

TR Dizin
Modern Language Association (MLA)
Akademia Sosyal Bilimler İndeksi (ASOS)
Türk Eğitim İndeksi (TEİ)
Directory of Research Journals Indexing
Index Copernicus
Arastirmax (Scientific Publication Index)
Root İndexing
CiteFactor
Scientific Indexing Services (SIS)
Research Bib (Academic Resource Index)
Acarindex (Academic Researches Index)

İÇİNDEKİLER/CONTENTS
ARAŞTIRMA MAKALELERİ / RESEARCH ARTICLES

Yıkup Yakmak
Destroy and Burn
İsmail Hakkı AKSOYAK
s. 1-4.

Klasik Türk Edebiyatında *Kur'ân* Surelerinin Manzum Tertibi ve Aksaraylı Hasan Rızâyî'nin Manzum *Tertîbü Süveri'l-Kur'âni'l-'Azîm*'i
Poetical Composition of Quran Surahs in the Classical Turkish Literature And Poetical Composition of Hasan Rızayi From Aksaray Tertibü Süveri'l-Kur'ani'l-'Azim
Muhittin TURAN
Muhammet H. CANKURT
s. 5-27.

Balıkesirli Zâtî'nin 'Urmışdur' Redifli Gazelinin Şerhi
Commentary of Zâtî from Balıkesir's Ghazale with Redif 'Urmışdur'
Lütfi ALICI
s. 28-40.

Yunus Emre Divanı'nda Allah Tasavvuru Üzerine Bir Değerlendirme
An Evaluation on the Imagination of God in Yunus Emre's Divan
Alper AY
s. 41-59.

Sa'dî-i Şîrâzî'nin *Gülistân* Adlı Eserinde Metinlerarası İlişkiler
Intertextical Relations in Sa'dî Shirazi's Work Golistan
Aslı SÜRGİT
s. 60-71.

Muallim Feyzî'nin Tercümân-ı Hakîkat Gazetesi'ndeki Bir Yazısı Üzerine
On an Article of Muallim Fayzi in Tercuman-ı Hakikat Newspaper
Bülent KAYA
s. 72-81.

Va'dî'nin Fîrûz u Dilefrûz Mesnevisini Karakterler Üzerinden Çözümleme Denemesi
An Attempt to Analyze Va'dî's Fîrûz u Dilefrûz Through İts Characters
Emel NALÇACIGİL
Bekir DİREKCİ
s. 82-101.

Ali Rızâ'î'nin Bursalı Tâlib'in Şiirlerine Yaptığı Tahmîsler
Ali Rızâ'î's Tahmîses on the Poets of Bursalı Tâlib
Neslihan DOKUMACI
İbrahim Halil TUĞLUK
s. 102-127.

Klasik Türk Şiirinde Zühre
In Classical Turkish Poetry: Zuhre
Sueda YILMAZ
Sema KÖSE
s. 128-144.

Diş Hekimliği Uygulamalarına İslam Hukuku Açısından Bakış
A Perspective on Dentistry Practices from the Perspective of Islamic Law
Ali YÜKSEK
s. 145-164

Gaziantep Gelin Hamamı Törenlerinde "Şamşırak Dökme" Ritüelinin Kültürel Kökenleri Üzerine Bir İnceleme
A Study on the Cultural Origins of the Ritual of "Pouring Shamshirak" in Gaziantep Bridal Bath Ceremonies
Asli BALİ

Lisansüstü Öğrencilerine Yönelik Akademik Yazma Kaygı Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması
Development of the Academic Writing Anxiety Scale for Graduate Students: Validity and Reliability Study
Niymet BAHŞİ
İrem TAY
s. 1136-1153.

Zorlu Dönemlerde Öğrencilerin Okul Bağlılığına İlişkin Öğretmen Deneyimlerinin Keşfedilmesi
Exploring Teacher Experiences of Students' School Connectedness in Challenging Times
Sevgi BEKTAŞ BEDİR
Ozan SELÇUK
s. 1154-1169.

Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm: Çevrimiçi ve Hibrit Uygulamaların Geleneksel Eğitim Sistemine Entegrasyonu
Digital Transformation in Higher Education: Integration of Online and Hybrid Practices into Traditional Education Systems
Bahar YAKUT ÖZEK
Sakine SİNCER
s. 1170-1193.

Hayat Bilgisi Ders Kitaplarında Somut Olmayan Kültürel Miras Unsurları
Intangible Cultural Heritage Elements in Life Science Textbooks
Sinan ARI
s. 1194-1207.

Okul Öncesi ve İlkokul Öğrencilerine Yönelik Derlenen Anadolu Masalları'nda Karakter Güçlerinin İncelenmesi
Investigation of Character Strengths in Anatolian Fairs Collected For Pre-School and Primary School Students
Tuğçe ÇETİNER AKALIN
Mehmet MURAT
s. 1208-1228.

Göç ve Eğitim Bağlamında Gaziantep'te Yaşayan Suriyeli Göçmenlerin Dil Öğrenme Eğilimleri
Language Learning Tendencies of Syrian Immigrants Living in Gaziantep in the Context of Migration and Education
Veysel KARKIN
Abdullah KARA
İbrahim ÖZHAZAR
s. 1229-1250.

Scamper Tekniğinin Yazma Becerilerinin Gelişimine Etkisi
The Effect of the Scamper Technique on the Development of Writing Skills
Yasemin BAKİ
s. 1251-1270.

Bilişim Teknolojileri İçerikli Erasmus Projeleri Hakkında Ülkelerarası Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi
Examination of International Teacher Opinions About Erasmus Projects on Information Technologies
Yasemin KARACA
Muammer KARACA
Fatma Zeynep ER
Mehmet Emre KAZANCI
s. 1271-1287.

Müzikte Ezberlemenin Önemi Üzerine Bir Literatür Çalışması
A literature Review on the Importance of Memorization in Music
Ahmet Can ÇAKAL
Emine Filiz YİĞİT
s. 1288-1299.

Elektronik Orgun Müzik Derslerinde Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi
Examination of Teachers' Opinions on the Use of Electronic Organ in Music Lessons
Kamil Onur KARATAŞ
s. 1300-1318.

KORKUT ATA TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
Uluslararası Dil, Edebiyat, Kültür, Tarih, Sanat ve Eğitim Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Language, Literature, Culture, History, Art and Education Research

Sayı/*Issue* 14 (**Şubat**/*February* 2024), s. 1288-1299.
Geliş Tarihi-*Received*: 12.01.2024
Kabul Tarihi-*Accepted*: 18.02.2024
Derleme Makalesi-*Review Article*
ISSN: 2687-5675
DOI: 10.51531/korkutataturkiyat.1418512

Müzikte Ezberlemenin Önemi Üzerine Bir Literatür Çalışması*

A literature Review on the Importance of Memorization in Music

Ahmet Can ÇAKAL**
Emine Filiz YİĞİT***

Öz

Müzikte ezberleme, bir çalgı performansı sergilerken teknik ve müzikal gelişim sağlamak bakımından önemli bir konudur. Ezberleme sağlandıktan sonra notaya bakarak çalmayı bırakmak performans sırasında tekniğe ve müzikal ifadeye odaklanarak dinleyicilere etkili bir müzik sunmaya yardımcı olur. Bu bağlamda çalışmanın amacı, ulusal ve uluslararası literatürdeki çalışmaların derlenmesi yoluyla müzikte ezberlemenin önemine dikkat çekmektir. Ulaşılan bilgiler sonucunda, müzikte ezberleme ile ilgili uluslararası çalışmaların ağırlıklı olarak; ezberlemede tercih edilen öğrenme stratejileri, müzisyenlerin algısal öğrenme ve ezberleme stilleri, tekrara dayalı zihinsel ve fiziksel çalışmanın ezberlemeye etkisi, bilgiyi kodlama ve hatırlamada ipuçları kullanma, hızlı ve yavaş ezberleyen müzisyenler arasındaki farklar, çevrenin müzikal performansa etkileri, ezberlemeye etki eden bellek türlerinin incelenmesi gibi konular üzerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir. Ulusal literatürün ise sayıca az olduğu ve uluslararası literatürden faydalanarak daha genel bir çerçeve içinde; bellek türleri, öğrenme stratejileri, öğrenme stilleri, ezber üzerine ilişkin tutumları, ezber yapmanın öğrenci başarılarına etkisi, ezberleme yöntem ve önerileri ile ezber yapma durumları gibi konularda yoğunlaştığı saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzikte ezber, bellek türleri, öğrenme stratejileri.

Abstract

Memorization is an important status in terms of expressing music more effectively and improving instrument performance. Leaving score reading helps the musician to present more impressive music for the audience by focusing on musical expression. In this context, the aim of this study is to draw attention to the importance of memorization in music through the compilation of the studies in national and international literature. As a result of the information obtained, it was determined that international studies on memorization in music are mainly focused on these topics: preferred learning strategies in memorization, the

* Bu çalışma, 14-15 Kasım 2023 tarihinde 3. Uluslararası Sanat- Tasarım Konferansı, Performans ve Sergisi, İzmir, IADCE 2023 'te sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Doktora Öğrencisi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Öğretmenliği Doktora Programı, e- posta: ahmetcan.cakal@ogr.deu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-5561-3440.

*** Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Müzik Öğretmenliği Programı, e- posta: filiz.yigit@deu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-6955-5034.

perceptual learning and memorization styles of musicians, the impact of repetition-based mental and physical practice on memorization, using cues to encode and recall information, differences between musicians who memorize fast or slow, the effects of environment in musical performance, examining the types of memory that affect memorization. The national literature, on the other hand, was found to be limited and focused on memory types, learning strategies, learning styles, attitudes about memorization, the effect of memorization on student achievement, methods and suggestions for memorization and situations of memorization within a more general framework by making use of international literature.

Keywords: Memorization in music, memory types, learning strategies.

Giriş

Müzikte ezberleme, bir müzisyenin seslendirdiği eseri iyice içselleştirerek sahnede kendisini daha rahat ifade etmesini sağlayan önemli bir durumdur. Notalardan emin olduktan sonra, zamanla notaya bakmadan eserleri seslendirmek, müzisyene devinimsel ve işitsel odaklanma yönlerinden avantajlı bir performans sergileme olanağı sunar. Cienniwa'a göre, eserleri detaylı inceleyip anlamak ve duyguları daha derin kavrayabilmek için ezber yapmak bir fırsat olarak görülebilir (2014, s. 9).

Artaç, eserleri ezberlemenin piyanisti performans sırasında özgürleştirdiğini ve müziğe odaklanarak performansın kalitesini arttırdığını, notadan çalmanın ise ellerin tuşlar üzerindeki hakimiyetini azaltarak performansın kalitesini olumsuz etkileyebileceğini belirtmektedir (2021, s. 2598-2599).

Williamon, müzisyenlerin eserleri ezberlemek için harcadıkları fazladan zamanın, yorumlarının kalitesini arttırdığını belirtmektedir. Ayrıca müzisyenlerin ezber ile ilgili olumlu düşüncelerinin olduğunu ve dinleyicilerin de ezbere sergilenen eserlerden olumlu etkilendiğini vurgulamaktadır (1999, s. 85).

Özer, piyano eğitiminde fiziksel çalışmaların yanı sıra zihinsel çalışma yapmanın da önemli bir rol oynadığına, bir eseri ilk başta zihinde canlandırmanın daha kalıcı bir şekilde öğrenilmesine yardım ettiğine değinmektedir. Özer, notaları zihinde başarılı bir şekilde canlandırarak ezberden sergilenen performansın daha iyi sonuçlar verdiğini dile getirmektedir (2020, s. 23-24).

Feigel, eserleri analiz etmenin ezber için önemli bir başlangıç olduğunu ve bu sayede eserlerin derinlemesine anlaşılabileceğine vurgu yapmaktadır. Müzisyenlerin sayfa çevirmek zorunda kalmamak için ezberlediklerine, ayrıca dinleyicilerle daha iyi bir bağlantı kurmak ve iletmek istedikleri duyguya daha fazla odaklanabilmek için de ezberleme gereği duyduklarına değinmektedir (2015, s. 2-13).

Macmillan, müziği ezberlemenin çeşitli kazanımlar sağladığını belirtmiştir. Örneğin, çalışılan eserin iyice öğrenilmesi daha odaklı bir performans sergilenmesini ve bu sayede seyircilere daha etkili bir yorumla müziğin aktarılmasını sağlamaktadır. Öte yandan ezbere çalmak, notaya bakarak çalmaya kıyasla akıcı bir performansın gerçekleşmesinin de önünü açmaktadır. Macmillan, müzikte ezberlemenin öğrenilebilen bir beceri olduğunun altını çizer ve farklı yöntemlerle ezberlemeyi pekiştirmenin daha başarılı bir sonuca ulaşmada etkili olduğunu belirtir (2004, s. 6).

Son olarak yapılan çalışmalar doğrultusunda, müzikte ezberleme dinamiklerinin, müzisyenleri ve müzik öğrencilerini teknik ve müzikal ifade açılardan geliştirdiği, müziği derinlemesine çözümleyerek anlamlandırmalarına yardımcı olarak sahnede özgüvenli ve odaklı olmalarını sağladığı söylenebilir. Müzikte ezberleme, öğrencilerin bilişsel yeteneklerini ve analitik düşünme becerilerini artırmalarına katkı sağlar. Böylelikle müzikte ezberleme, müzik performansı sergileme söz konusu olduğunda önemli bir özellik olarak karşımıza çıkar.

Çalışmanın Amacı

Müzikte ezberleme teknik bir gereklilik olmanın ötesinde, müzisyenleri derinlemesine bir anlayışa, etkili bir ifadeye ve sahne performanslarındaki güvene taşıyan önemli bir unsurdur. Bu çalışmanın temel amacı, müzikte ezberlemenin rolünü ve önemini detaylı bir şekilde araştırmak, literatürdeki mevcut bilgileri sunarak müzik öğrencilerinin ve eğitimcilerinin ezberleme becerisini anlamalarına ve etkili bir şekilde uygulamalarına katkıda bulunmaktır. Çalışma, müzikte ezberlemenin akademik açıdan değerini vurgulayarak, ulusal ve uluslararası literatürdeki çalışmaların derlenmesi yoluyla müzikte ezberlemenin önemine dikkat çekmek ve müzik eğitimine katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Araştırmanın problem cümlesi "Ulusal ve uluslararası literatür doğrultusunda müzikte ezberlemenin önemi nedir?" olarak belirlenmiştir. Araştırmanın alt problemleri "Müzikte ezberleme stratejileri nelerdir?" ve "Müzikte ezberlemenin teknik ve müzikal gelişime katkıları nelerdir?" olarak belirlenmiştir.

Çalışma, ezberlemenin bilişsel süreçlere olan etkilerini ve müzikal belleğin gelişimindeki rolünü anlamak, eğitimcilere öğrencilerini daha etkili bir şekilde desteklemek konusunda rehberlik edebilecek stratejiler geliştirmek açısından önem taşımaktadır. Elde edilecek bulguların, çalışmanın çerçevesini şekillendirmekte önemli bir rol oynayacağı ve müzik eğitimi alanında çalışan eğitimcilere, öğrencilere ve araştırmacılara, ezberlemenin müzikal becerilerin ve performans kalitesinin artırılmasında nasıl etkili bir araç olabileceği konusunda yol göstereceği düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın yöntemi, literatür taramasına dayalı bir derleme çalışması olarak belirlenmiştir. Literatür taraması, belirli bir konuyla ilgili daha önce yapılmış araştırmaların detaylı bir incelemesidir. Bu süreç, bir konu hakkında mevcut bilgilerin detaylı bir değerlendirmesini sunarak, okuyucuya mevcut bilgi düzeyini ve bilinmeyen alanları gösterir. Bu sayede, yeni bir araştırmanın gerekliliğini veya neden bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç duyulduğunu belirleyerek, araştırmanın temelini oluşturur (Denney ve Tewksbury, 2013, s. 218).

Çalışmada müzikte ezberlemenin önemini konu alan ulusal ve uluslararası araştırmalar incelenmiş, elde edilen veriler araştırmanın amacı doğrultusunda düzenlenerek aktarılmıştır.

Verilerin Toplanması

Çalışmaya veri oluşturan ulusal ve uluslararası literatür, 2000'li yıllardan günümüze kadar yapılmış olan güncel akademik çalışmaları kapsamaktadır. Müzikte ezberleme ile ilgili güncel literatür taranarak, müzikteki önemi, kullanım yolları ve katkıları üzerine bilgi edinme amacıyla analiz gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Uluslararası Literatürden Elde Edilen Bulgular

Rickey (2004) "Öğrenme Stillerinin Üniversite Grubu Piyano Öğrencilerinin Piyano Edebiyatını Ezberlerken Kullandıkları Ezberleme Yöntemleri Üzerindeki Etkilerini Gözlemlemeye Yönelik Bir Araştırma" (An Investigation to Observe the Effects of Learning Style on Memorization Approaches Used by University Group Piano Students When Memorizing Piano Literature) isimli doktora çalışmasında, üniversiteli bir grup piyano öğrencisinin parçaları ezberlemek için hangi öğrenme yaklaşımlarını kullandığını

ve kısa ezberleme çalışmalarında bu yaklaşımlardan hangilerinin daha etkili olduğunu gözlemlemiştir. Bu öğrenme yaklaşımları: İşitsel, Görsel, Kinestetik (Dokunsal) ve Analitik yaklaşımlardır. Çalışmada, piyano sınıfı öğrencilerinden oluşan bir öğrenci grubuna ezberlemeleri için bir parça verilmiştir. Her bir katılımcının ezberlerken kullandığı öğrenme yaklaşımlarının gözlemlenmesi amacıyla ezberleme süreçlerinin video kayıtları alınmıştır. Çalışma sonucunda, 5 öğrencinin işitsel yaklaşımı tercih ettiği, 9 öğrencinin görsel yaklaşımı tercih ettiği, 8 öğrencinin dokunsal yaklaşımı tercih ettiği ve 3 öğrencinin analitik yaklaşımı tercih ettiği gözlemlenmiştir. Aynı zamanda bu öğrencilerden 2'si işitsel ve görsel yaklaşımı, 2'si işitsel ve dokunsal yaklaşımı, 2'si görsel ve dokunsal yaklaşımı, 2'si ise görsel ve analitik yaklaşımı birlikte kullanmayı seçmiştir. Çalışma, öğrencilerin piyano eserlerini ezberlemek için farklı öğrenme yaklaşımlarını bir araya getirerek kullanmayı tercih ettiklerini göstermektedir.

Highben ve Palmer (2004) "Ezberlenmiş Piyano Performansında İşitsel ve Motor Zihinsel Uygulamaların Etkileri" (Effects of Auditory and Motor Mental Practice in Memorized Piano Performance) isimli makalelerinde, bir müzik eserini öğrenirken iki farklı zihinsel uygulama olan işitsel ve motor beceri uygulamaların etkilerini incelemişlerdir. Makaleye göre işitsel uygulamalar, müzik eserlerindeki notaların zihinsel olarak tekrarlanmasını içermektedir. Motor uygulamalar ise, parçayı çalmak için gereken fiziksel hareketlerin, parmak ve el pozisyonlarının zihinsel olarak tekrarlanmasını içermektedir. On altı piyanist, hiç bilmedikleri müzikleri on defa çalmayı denemişlerdir. Hatalı oldukları bölümleri zihinsel olarak düşünmeleri ve gidermeleri istenmiştir. Bu sürecin sonunda piyanistlerden eserleri ezbere çalmaları beklenmiştir. Makale, çalışma sürecinde uygulanan hem motor hem de işitsel çalışmaların, ezber çalma sırasındaki hataları giderme üzerinde önemli etkileri olduğunu göstermiştir.

Mishra (2002) "Verimli ve Verimsiz Ezberleme Stratejilerinin Nitel Bir Analizi" (A Qualitative Analysis of Strategies Employed in Efficient and Inefficient Memorization) isimli makalesinde, hızlı ve yavaş ezberleyen müzisyenler arasında stratejik bir fark olup olmadığını tespit etmeyi amaçlamıştır. Makalede, 36 ölçülük bir etüdü ezberledikten sonra bu süreci derinlemesine analiz edebilmek için sekiz üniversiteli müzik öğrencisi seçilmiştir. Katılımcılar, hızlı ezberleyenler (8-17 dakika) ve yavaş ezberleyenler (66-100 dakika) olarak gruplandırılmışlardır. Süreç sonrasında başlama, durma, duraklama ve hataların frekans dağılımları, görüşmelerin yazıya dökülmesi ve notasyondaki işaretler kullanılarak uygulamanın niteliksel bir analizi yapılmıştır. Ulaşılan veriler sonucunda, tüm parçanın baştan sona tekrar çalındığı bütünsel strateji (holistic strategy), bölümlere ayrılarak çalışıldığı bölümsel strateji (segmental strategy), bir hata yapıldığında veya unutulduğunda tekrar tekrar parçanın başına dönme eğilimi görülen seri strateji (serial strategy) ve önce parçanın büyük bir bölümüne odaklanıp ardından kalan ölçülerin eklendiği eklemeli strateji (additive strategy) olmak üzere dört strateji ortaya çıkmıştır. Makale sonucunda ise hızlı ezberleyenlerin bütünsel, yavaş ezberleyenlerin ise bölümlere ayırarak çalışma stratejilerini daha fazla kullandıkları ve tekrar tekrar başa döndükleri dile getirilmiştir.

Mishra'nın (2005) bir başka "Müziksel Ezberleme Üzerine Teorik Bir Model" (A Theoretical Model of Musical Memorization) isimli makalesinin amacı ise, performanslar için müziğin nasıl ezberlendiğine dair bir model anlatmaktır. Mishra ezberleme sürecinin üç aşamadan oluştuğunu söylemektedir. Bu aşamalar; ön izleme (preview), pratik (practice) ve yineleyerek öğrenme (over-learning) aşamalarıdır. Ön izleme aşaması notasyona dayalı genel bakış, işitsel genel bakış ve performansa genel bakış olarak bölünmüştür. Pratik aşaması notasyon alıştırması ve bilinçli ezberleme olarak ikiye ayrılır. Yineleyerek öğrenme aşaması ise yeniden öğrenme ve kontrol provası olarak

ayrılmıştır. Bu modelin amaçları doğrultusunda, en sık karşılaşılan dört ezberleme stratejisi; işitsel, görsel, kinestetik ve analitik stratejilerdir. Ayrıca dört süreç stratejisi de vurgulanmaktadır. Bu stratejiler ise bütünsel, seri, eklemeli ve bölümlere ayrılmış stratejilerdir. Makalede ayrıca, her aşamada harcanan zaman ve çabanın miktarı bireysel tercihlere, performans hedeflerine, eser zorluğuna, eğitime ve yeteneğe bağlı olduğu da belirtilmektedir.

Mishra (2007) "Müzikal Ezberleme Stilleri ile Algısal Öğrenme Yöntemleri Arasındaki İlişki" (Correlating Musical Memorization Styles and Perceptual Learning Modalities) isimli makalesini, müzisyenlerin algısal öğrenme biçimleri ile tercih ettikleri ezberleme biçimleri arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemek amacıyla yapmıştır. Üniversite okuyan müzisyenler, ezberleme stillerini (işitsel, görsel, dokunsal) ölçmek için tasarlanan Müzikal Ezberleme Envanterini ve öğrenme yöntemlerini ölçmek için tasarlanan Öğrenme Stilleri Anketini tamamlamışlardır. Makale sonuçlarında yalnızca görsel öğrenenlerin görsel ezberleme stratejilerini tercih etme eğiliminde olduğu görülmüştür. Makalede, müziği ezberlemek için kullanılan stratejilerin büyük ölçüde öğrenme yöntemi tercihlerinden bağımsız olduğu da vurgulanmaktadır.

Mishra ve Backlin (2007) "Çevresel ve Enstrümantal Bağlamın Değiştirilmesinin Ezberlenmiş Müzik Performansı Üzerindeki Etkileri" (The Effects of Altering Environmental and Instrumental Context on the Performance of Memorized Music) isimli başka bir makalelerinde ise, müzikal belleğin değişen çevresel koşullarla olan ilişkisini araştırmışlardır. Makalede üç deney gerçekleştirilmiştir. Birinci deneyde müzisyenler lobi/konferans odası gibi alışılmadık bir ortamda ezbere performans sergilemişlerdir. İkinci deneyde daha sık içinde bulundukları çalışma odası, hocanın dersliği ve sahne gibi ortamlarda ezbere performans sergilemişlerdir. Üçüncü deneyde ise piyanoyu değiştirerek alışık olmadıkları başka bir kuyruklu veya konsol piyanoda performans sergilemişlerdir. Makale sonucunda birinci ve üçüncü deneylerde, değişen çevresel koşulların önemli olumsuz etkileri görülmektedir. Bu bağlamda çalışma, performans sırasında çevresel koşulların değişmesinin, ezberden piyano çalmayı olumsuz etkileyebileceğini vurgulamaktadır.

Mishra (2011) "Stratejinin Ezberleme Verimliliği Üzerindeki Etkisi" (Influence of Strategy on Memorization Efficiency) isimli makalesinde, dört ezberleme stratejisinin etkililiğini deneysel olarak araştırmayı amaçlamaktadır. Bu stratejiler Mishra'nın (2002) çalışmasında da açıklanan bütünsel, bölümsel, seri ve eklemeli stratejilerdir. Makalede üflemeli çalgı çalan 40 üniversite öğrencisi, rastgele belirlenmiş bir strateji kullanarak 16 ölçülük bir etüdü ezberlemişlerdir. Makalenin sonucuna baktığımızda ise, kısa bir parçayı başından sonuna kadar çalışmanın, bölümlere ayırarak çalışmaktan daha verimli bir şekilde ezberlenmesine olanak sağladığı görülmüştür.

Chen (2016) "Piyano Müziğinin Ezberlenmesi: Çinli Piyano Öğrencileri İçin Bir Görev" (Memorization of Piano Music: A Challenge for Chinese Piano Students) isimli makalesinde, piyano müziğinin ezberlenmesine ilişkin kapsamlı bir çalışmayı rapor etmekte ve ezberlemeyi gerçekleştirmenin etkili yollarını tanıtmaktadır. Makale sonucunda, diğer yetenekler gibi piyano müziğini ezberleme yeteneğinin de çok fazla pratik gerektirdiği, tüm ezberleme süreci boyunca hedefe yönelik ısrarla olumlu bir tutum sergilemenin önemli olduğu ve ezberlemeyi zorunluluk olarak görmek yerine, notadan tamamen kurtulma ve esere gerçek anlamda hâkim olma fırsatı olarak görmenin önemi vurgulanmaktadır.

Gerling ve Dos Santos (2017)'un "Lisans Düzeyindeki Piyano Öğrencileri Repertuvarlarını Nasıl Ezberler?" (How do Undergraduate Piano Students Memorize Their Repertoires?) isimli makalelerinde, Brezilya'da bir üniversitede okuyan 9 piyano

öğrencisinin ezberledikleri parçaları öğrenirken ve seslendirirken uyguladıkları rutin çalışmalar ile Chaffin'in performans ipuçları (performance cue) kullanılarak uygulanan çalışmalar karşılaştırılmış ve incelenmiştir. Performans ipuçları, çalışırken sistematik bir şekilde hatırlatıcı notlar çıkarmayı ifade eder. Bu notlar, parmak numaraları gibi temel teknik konular; kadanslar, ton geçişleri gibi biçimsel yapılar; nüanslara, tempoya dikkat edilmesi gereken yorumlayıcı ifadeler ve yorumcunun performans sırasındaki duygularını ifade ettiği ipuçlarıdır. Veriler iki aşamada toplanmıştır. Birinci aşamada, her katılımcı bir önceki akademik dönemde çalışmış ve ezberlemiş olduğu bir parçayı seçmiştir. İkinci aşamada, öğrencilere Chaffin'in performans ipuçları tanıtılıp, kendi seçtikleri başka bir parçayı ezberlemeleri için 10 hafta süre verilmiştir. Daha sonra, bir yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiş ve ezberlenen piyano parçasının performansı kaydedilmiştir. Makale sonuçlarına göre, her bir parçanın stilistik yapısına uygun olarak değişen, yapısal ve ifade edici performans ipuçlarının kullanıldığı görülmüştür.

Albasini Garaulet (2019) "Piyano ve Hafıza: Piyano Müziğini Ezberleme Stratejileri" (Piano and Memory: Strategies to Memorize Piano Music) isimli yüksek lisans çalışmasında, piyano müziğini ezberlemeye yönelik yeni stratejiler keşfetmeyi amaçlamaktadır. Garaulet, alıştırma yapmanın iki ana yolu olduğunu söylemektedir. Bunlar çalma alıştırması ve çalma dışı (eseri dinleme, analiz etme vb.) alıştırmalardır. Garaulet, bu iki tür uygulamayı kullanma sırasının ezberleme kalitesini etkileyip etkilemediğini bulmaya çalışmıştır. Kendisi, bir hafta boyunca üç farklı yöntemi takip ederek üç farklı parça çalışmıştır. Bu yöntemlerin ilkinde sadece çalma pratiği kullanmış, ikincisinde önce çalma pratiği ve ardından zihinsel çalışma pratiğini; üçüncüsünde ise önce zihinsel çalışma ve ardından çalma pratiğini uygulamıştır. Tüm süreci bir video kamera ile kayıt altına almıştır. Çalışma sonucunda, önce çalma pratiği ardından zihinsel çalışmanın yapıldığı ikinci yöntemin diğer ikisine göre çok daha iyi sonuç verdiğine dikkat çekilmiştir.

Fonte ve diğerleri (2022) "Profesyonel Piyanistlerin Tanımladığı Şekilde Çağdaş Piyano Müziğini Ezberlemek" (Memorising Contemporary Piano Music as Described by Professional Pianists) isimli makalelerinde, çağdaş piyano repertuarını icra etme tecrübesine sahip altı tanınmış profesyonel piyanist ile bu müziği öğrenme ve ezberleme yaklaşımları üzerine röportaj yapmışlardır. Makale sonunda veriler "yorumlayıcı fenomenolojik analizi" yöntemi kullanarak analiz edilmiş ve çağdaş müziği ezberden çalma konusunda çeşitli görüşlerden beş ana tema ortaya çıkmıştır. Bunlar, çağdaş müziğin seslendirilmesi; nota ile veya notasız çalma seçimi; uygulama yaklaşımları; ezberleme yaklaşımları ve performans deneyimleridir. Bazı piyanistler ezbere çalmanın faydalarını savunurken diğerleri notaya bakarak çalmanın faydalarını savunmuştur. Uygulama yaklaşımı olarak, eseri çalışmaya başlamadan önce detaylı bir ön hazırlık yapılması gerektiği çoğu katılımcı tarafından belirtilmiştir. Makalede, ezber yaparken zihinsel provanın ve parçalara bölmenin önemi de vurgulanmıştır.

Iorio ve diğerleri (2022) "Zihinsel Çalışmanın Müziği Ezberleme Üzerindeki Etkisi" (The Effect of Mental Practice on Music Memorization) isimli makalelerinde, zihinsel prova (notaların zihinsel olarak tekrar edilmesi) ve fiziksel provanın (parçayı çalmak için gereken hareketler) bellek yetenekleri üzerindeki etkilerini çalışmışlardır. Bir haftalık uygulama aşamasında, klasik gitaristlerden zihinsel ve fiziksel çalışma yapmaları veya yalnızca fiziksel çalışma yaparak yeni bir müzik parçasını çalışmaları istenmiştir. Katılımcılar parçayı başlangıçta, sonda ve on gün sonra bir kere daha olmak üzere üç farklı zamanda seslendirmişlerdir. Makale sonuçlarına göre zihinsel ve fiziksel çalışma yapma, sadece fiziksel çalışma yapmaya göre daha fazla gelişim sağlamaktadır. Ayrıca

müzisyenlerin uzun süreli hafızayı geliştirmeleri ve fiziksel çalışma yükünü azaltmaları için, zihinsel ve fiziksel çalışma yapmanın önemi de vurgulanmaktadır.

Wilson ve diğerleri (2022) "Piyano Öğrencilerinin Piyano Performansına Yönelik Algıları ve Ezberleme Stratejileri: Bir Fenomenolojik Çalışma" (Perceptions and Memorization Strategies of Piano Students Toward Piano Performance: A Phenomenological Study) isimli makalelerinde, ezber yapmanın piyano performansında önemli bir unsur olduğuna dikkat çekmektedirler. On piyano öğrencisi çalışmaya katılmıştır. Makale verilerini toplamak için, öğrencilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmış ve bu verileri doğrulamak için öğrenciler piyano çalışmaları sırasında gözlemlenmiştir. Makale sonuçlarına göre, özgüveni artırdığı, odaklanmaya ve müziği iyi yorumlamaya yardımcı olduğu için, öğrencilerin müziği ezberledikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca uygulama sırasında sağ ve sol eli ayrı ayrı çalışma, tekrarlama, melodiyi söyleme, kayıtları dinleme gibi bazı ezberleme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanıldığı belirtilmektedir.

Ulusal Literatürden Elde Edilen Bulgular

Tufan (2000) "Piyano Eğitiminde Bellek- Ezber İlişkisi" isimli makalesinde, belleğin öğrenmedeki önemi, bellek türleri, bellek- ezber ilişkisi ve piyano eğitiminde ezber konuları üzerinde durmaktadır. Tufan makalesinde 3 tür bellekten bahsetmektedir. Bunlar; Duygusal, Kısa süreli ve Uzun süreli belleklerdir. Makalede bir başka değinilen husus ise bellek yetileridir. Bunlar da Görsel tip, İşitsel tip, Devinimsel tip ve Karışık tiplerdir. Tufan, piyano açısından bakıldığında en uygun tipin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yönleri kapsaması bakımından Karışık tip modelin en uygun olacağına dikkat çekmektedir. Makale sonuçlarına göre belleğin piyano çalarken kodlama, depolama ve geri getirme gibi süreçlerin yardımıyla ezberlemeyi gerçekleştirmemizi sağladığı vurgulanmaktadır. Tufan ayrıca, piyano çalan her bireyin kendi ezber özelliklerinin farkında olması ve bu özelliklerin kendisine sağladığı kolaylıklardan yararlanmasının, performansının belirgin bir şekilde artmasına katkıda bulunacağını da dile getirmektedir.

Uzunoğlu (2006) "Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Ezber Çalmanın-Söylemenin Öğrenci Başarısına Etkisinin Değerlendirilmesi" başlıklı yüksek lisans tezinde; müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki bireysel çalgı öğretim elemanlarının ve öğrencilerin ezber tekniğini kullanımlarını, ezber çalma/söylemenin ders, konser, resital ve sınav başarılarına etkilerine ilişkin görüşlerini değerlendirmiştir. Çalışmanın örneklemini müzik eğitimi anabilim dallarında görev yapan 91 bireysel çalgı öğretim elemanı ve öğrenim gören 286 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem grubuna 2 ayrı anket uygulanmıştır. Çalışma sonucunda, çalgı hâkimiyeti ve yorumlama yeteneğini arttırması sebebiyle ezber çalma/söylemenin eğitim sürecinde bireysel çalgı eğitimi derslerinde uygulanmasının yararlı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Eroğlu'nun (2011) "Piyano Eserlerine Yönelik Analitik Ezberleme Yaklaşımının Etkililiği" isimli makalesinin amacı, Müzik Eğitimi AnaBilim Dalı öğrencilerinin piyano eserlerini ezbere çalma başarılarında, analitik ezberleme yaklaşımının (armoni bilgisi, form bilgisi vs. piyano eserlerini çalışırken uygulanması) etkililiğini araştırmaktır. Makalenin örneklemini Müzik Eğitimi 3. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerden seçilen 22 öğrenci oluşturmaktadır. Deney aşamasında, örneklem grubu, biri deney diğeri kontrol olmak üzere iki gruba ayrılmış hem öntest hem de sontest aşamalarında her bir öğrencinin ezber performansının video kayıtları alınmıştır. Makale sonucunda, analitik ezberleme yaklaşımının, öğrencilerin piyano eserlerini ezbere çalma başarılarını olumlu yönde ve önemli ölçüde etkilediği dile getirilmektedir.

Duru ve Köse (2016) "Keman Eğitiminde Ezber Yöntemine Dayalı Bir Öğretim Programı Önerisi" başlıklı makalelerinde, mesleki müzik eğitimi kapsamında keman eğitimi alan öğrencilerin eğitiminde ezberin önemine değinmişler ve 4 haftalık bir süreyi kapsayan ezber yöntemine dayalı bir program önermişlerdir. Programda kayıttan dinleme, ton bilgisi, armonik analiz, deşifre yapma, biçimsel analiz, parmak numarası ve yay tekniklerine ilişkin eser üzerinde işaretlemeler, solfej, ezberden solfej, ezberden çalma, ezberden yazma gibi tekniklere yer verilmiştir. Sonuç olarak, öğrenciler ezber çalmayı önemli ve gerekli bulmuşlardır. Fakat bu konu ile ilgili herhangi bir eğitim almadıkları için ezber yaparken zorluklarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir.

Bulut (2018) "Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarındaki Öğrencilerin Çalgı Çalmada Ezberi Kullanma Durumları Sivas Örneği" isimli makalesinde, enstrüman öğrencilerinin ezber yapma durumlarını belirlemek, ezberlemede en fazla hangi ezber yöntemini kullandıklarını saptamak ve ezbere çalmada karşılaştıkları güçlükleri ortaya çıkarmak amacıyla öğrenci ve öğretmen görüşüne dayalı bir çalışma yapmıştır. Makaleye göre öğretim elemanlarının düşünceleri enstrüman çalarken yorum yapabilmenin tamamen ezber ile ilgili olabileceği doğrultusundadır. Bir diğer sonuç ise, öğrencilerin çoğunluğunun ezberleme yöntemlerine dair bilgilerinin çok az olduğudur. Makalede öğrenciler için ayrıca; ezber yaparken analitik düşünerek çağrışım yapabilecek kodlamalar geliştirmeleri, ezberi bir öğrenme olarak görmeleri, notaları ve çalma hareketlerini zihinde canlandırmaları, işitsel ezber yaparken kendi seslerini kaydetip dinlemeleri gibi çalgı çalarken ezber yapmayı destekleyecek önerilerde bulunulmuştur.

Kutadgobilik (2019) "Klasik Batı Müziği İcrasında Literatür Açısından Ezber Olgusu" isimli makalesinde, literatür taraması yoluyla edinilen bulgularla güvenli bir ezberin oluşması için gerekli olan müziğin belleğe alınma süreci ve bellek türlerini incelemiştir. Makalede, ezber sürecinde görsel (fotoğrafik), işitsel (akustik), motor (kinetik) ve analitik (entelektüel) bellek olmak üzere dört bellek tipinden bahsedilmekte ve bu dört belleğin birlikte kullanılarak yapıldığı çalışmalarda kalıcı ve güvenli bir ezberin gerçekleşebileceği belirtilmektedir. Ayrıca ezber sürecinin algılama, içselleştirme, sürdürme ve hatırlama aşamalarından oluştuğu ve bu aşamaların eksiksiz bir şekilde uygulandığında ezberin daha doğru gerçekleşeceği vurgulanmaktadır. Bu bilgilerin ışığında ezberi geliştirmeye yönelik analiz yapılması, parçadan bütüne geçerek ezber çalışması ve zihinsel çalışma yapılması gibi önerilerde bulunmuştur.

Artaç (2021) "Füg Formu Özelinde Piyano Müziğini Ezberleme Üzerine Öneriler" isimli makalesinde, piyanistlerin ezberleme sürecini Füg ezberi üzerinden incelemeyi ve çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Makalede konuyla ilgili literatür taraması yapılmış, dünyada şimdiye kadar müzik ve piyano müziği ezberi ile ilgili yapılan bazı çalışmalar incelenerek önerilere dahil edilmiştir. Notaları okurken müziği zihinde düşünmek, akorların armonik analizini yapmak, akor seslerininin solfejini yaparak seslendirmek gibi piyano olmadan çalışmalar yapmak, ezberleme üzerinde etkili olabilecek uygulamalar olarak önerilmiştir.

Tunçkılıç ve Yokuş (2022) "Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Gitar Eğitimi Alan Öğrencilerin Gitar Eserlerini Ezberlemeye İlişkin Tutum ve Eğilimleri" isimli makalelerinde, Müzik Eğitimi Anabilim Dalındaki öğrencilerin gitar eserlerini ezberlemeye ilişkin tutum ve eğilimlerini belirlemeyi amaçlamaktadırlar. Makalede veriler araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Makale sonucunda, öğrencilerin çoğunlukla konserlerde ve sınavlarda eserlerini ezber çalma eğiliminde oldukları, gitar eserlerini ezberlerken izledikleri yöntemler kapsamında ise çoğunlukla işitsel yöntemi tercih ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin gitar eserlerini ezberlerken kullandıkları stratejilere ilişkin

elde edilen sonuçlarda tekrar stratejileri, zihinsel tekrar ve kısmen örgütleme stratejilerinden yararlandıkları saptanmıştır. Bunlara ek olarak öğrencilerin bir kısmının gitar eserlerini ezber çalmaya yönelik olumlu yönde tutuma sahipken bir kısmının ise gitar eserlerini ezber çalmaya yönelik kaygı, heyecan, korku gibi olumsuz yönde tutuma sahip oldukları da belirtilmiştir.

Ökdem ve Jelen'in (2022) "Piyanoda Ezber ve Müzik Bellek Türleri" isimli makalelerinde, ilgili literatür taranmış; bellek, müzik bellek türleri, piyano eğitiminde müzikal eseri ezberleme sürecinin nasıl gerçekleştiği ve karşılaşılan ezberleme sorunlarından bahsedilmiş ve son olarak bu sorunların çözümüne dair önerilerde bulunulmuştur. Motor, görsel, işitsel ve analitik bellek bu makalede de müziği ezberlemede öne çıkan bellek türleri olarak ele alınmıştır. Hedeflerin belirlenmesi, zamanı doğru kullanma, küçük parçalar halinde veya bölümlerle ezberlemek, hafıza ipuçlarını kullanmak, kendine güvenmek, aralıklı tekrarlar, uyku ve öğrenmeyi sürdürmek gibi durumlar ise ezberleme sürecinin verimli yönetilmesi ve karşılaşılan sorunların çözülebilmesi için önerilen uygulamalar olarak makalede verilmiştir.

Sonuç ve Tartışma

Ulaşılan bilgiler sonucunda, müzikte ezber yapma ile ilgili uluslararası çalışmaların ağırlıklı olarak; ezberlemede tercih edilen öğrenme stratejileri, müzisyenlerin algısal öğrenme ve ezberleme stilleri, tekrara dayalı zihinsel ve fiziksel çalışmanın ezberlemeye etkisi, bilgiyi kodlama ve hatırlamada ipuçları kullanma, hızlı ve yavaş ezberleyen müzisyenler arasındaki farklar, çevrenin müzikal performansa etkileri, ezberlemeye etki eden bellek türlerinin incelenmesi gibi konular üzerinde yoğunlaştığı belirlenmiştir. Ulusal literatürün ise sayıca az olduğu ve uluslararası literatürden faydalanarak daha genel bir çerçeve içinde; bellek türleri, öğrenme stratejileri, öğrenme stilleri, ezber üzerine ilişkin tutumları, ezber yapmanın öğrenci başarılarına etkisi, ezberleme yöntem ve önerileri ile ezber yapma durumları gibi konularda yoğunlaştığı saptanmıştır.

"Müzikte ezberleme stratejileri nelerdir?" alt problemiyle ilişkili olarak; en sık kullanılan ezberleme stratejileri işitsel, görsel, kinestetik ve analitik stratejiler olarak belirlenmiştir (Mishra, 2005**;** Highben ve Palmer, 2004, Kutadgobilik, 2019; Ökdem ve Jelen, 2022). Kutadgobilik (2019), bu dört belleğin birlikte kullanılarak yapılan çalışmalarda kalıcı ve güvenli bir ezberin gerçekleşebileceği belirtirmiştir. Rickey (2024), çalışmasında öğrencilerin piyano eserlerini ezberlemek için farklı öğrenme yaklaşımlarını bir araya getirerek kullanmayı tercih ettiklerini saptamıştır. Highben ve Palmer (2004), çalışma sürecinde uygulanan hem motor hem de işitsel çalışmaların, ezber çalma sırasındaki hataları giderme üzerinde önemli etkileri olduğu sonucuna varmıştır. Eroğlu (2011), analitik ezberleme yaklaşımının, öğrencilerin piyano eserlerini ezbere çalma başarılarını olumlu yönde ve önemli ölçüde etkilediği dile getirilmektedir. Tunçkılıç ve Yokuş (2022), öğrencilerin çoğunlukla konserlerde ve sınavlarda eserlerini ezber çalma eğiliminde olduklarını, gitar eserlerini ezberlerken izledikleri yöntemler kapsamında ise çoğunlukla işitsel yöntemi tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Mishra (2002; 2005; 2011), önerdiği modelinde bellek stratejilerine ek olarak dört süreç stratejisi tanımlamıştır. Bu stratejiler ise bütünsel, seri, eklemeli ve bölümlere ayrılmış stratejilerdir. Çalışmasının sonucunda ise hızlı ezberleyenlerin, tüm parçanın baştan sona tekrar çalındığı bütünsel stratejiyi; yavaş ezberleyenlerin ise parçayı bölümlere ayırarak çalıştığı bölümsel stratejiyi daha fazla kullandıkları dile getirilmiştir. Ayrıca her aşamada harcanan zaman ve çabanın miktarının bireysel tercihlere, performans hedeflerine, eser zorluğuna, eğitime ve yeteneğe bağlı olduğu da

belirtilmiştir. Wilson ve diğerleri (2022), sağ ve sol eli ayrı ayrı çalışma, tekrarlama, melodiyi söyleme, kayıtları dinleme gibi bazı ezberleme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanıldığı belirtilmektedir. Gerling ve Dos Santos (2017), her bir parçanın stilistik yapısına uygun olarak değişen, yapısal ve ifade edici performans ipuçlarının kullanılmasının müziği ezberlemede olumlu sonuçları olduğuna dikkat çekmiştir.

Müziği ezberlemede fiziksel çalışmanın yanında zihinsel çalışmanın önemine vurgu yapıldığı saptanmıştır. Iorio ve diğerleri (2022), zihinsel ve fiziksel çalışma yapmanın, sadece fiziksel çalışma yapmaya göre daha fazla gelişim sağladığını, ayrıca müzisyenlerin uzun süreli hafızayı geliştirmeleri ve fiziksel çalışma yükünü azaltmaları için, zihinsel ve fiziksel çalışma yapmanın önemi vurgulamıştır. Albasini Garaulet (2019), önce çalma pratiği ardından zihinsel çalışmanın yapıldığı yöntemin iyi sonuç verdiğine dikkat çekmiştir. Fonte ve diğerleri (2022), ezber yaparken zihinsel provanın ve parçalara bölmenin önemi vurgulamış, eseri çalışmaya başlamadan önce detaylı bir ön hazırlık yapılması gerektiğinin çalışma katılımcıları tarafından belirtilmiş olduğunu dile getirmiştir.

Tufan (2000), belleğin piyano çalarken kodlama, depolama ve geri getirme gibi süreçlerin yardımıyla ezberlemeyi gerçekleştirmeyi sağladığını vurgulamış, ayrıca piyano çalan her bireyin kendi ezber özelliklerinin farkında olması ve bu özelliklerin kendisine sağladığı kolaylıklardan yararlanmasının, performansının belirgin bir şekilde artmasına katkıda bulunacağını dile getirmiştir. Kutadgobilik (2019), ezber sürecinin algılama, içselleştirme, sürdürme ve hatırlama aşamalarından oluştuğu ve bu aşamaların eksiksiz bir şekilde uygulandığında ezberin daha doğru gerçekleşeceği vurgulanmaktadır. Bu bilgilerin ışığında ezberi geliştirmeye yönelik analiz yapılması, parçadan bütüne geçerek ezber çalışması ve zihinsel çalışma yapılması gibi önerilerde bulunmuştur. Tunçkılıç ve Yokuş (2022), öğrencilerin gitar eserlerini ezberlerken kullandıkları stratejilere ilişkin elde edilen sonuçlarda tekrar stratejileri, zihinsel tekrar ve kısmen örgütleme stratejilerinden yararlandıklarını saptamıştır. Bunlara ek olarak öğrencilerin bir kısmının gitar eserlerini ezber çalmaya yönelik olumlu yönde tutuma sahipken bir kısmının ise gitar eserlerini ezber çalmaya yönelik kaygı, heyecan, korku gibi olumsuz yönde tutuma sahip oldukları da belirtilmiştir.

"Müzikte ezberlemenin teknik ve müzikal gelişime katkıları nelerdir?" alt problemiyle ilişkili olarak; yapılan çalışmalar incelendiğinde müziği ezberlemenin özgüveni artırdığı, odaklanmaya ve müziği iyi yorumlamaya yardımcı olduğu saptanmış; müziği ezberlemede analitik stratejinin kullanımının önemi ortaya çıkmış; bireysel ve çevresel etkenlerin ezberlemeye etkisi olduğu görülmüştür.

Uzunoğlu (2006), çalgı hâkimiyeti ve yorumlama yeteneğini arttırması sebebiyle ezber çalma/söylemenin eğitim sürecinde bireysel çalgı eğitimi derslerinde uygulanmasının yararlı olacağı sonucuna ulaşmıştır. Chen (2016), diğer yetenekler gibi piyano müziğini ezberleme yeteneğinin de çok fazla pratik gerektirdiği, tüm ezberleme süreci boyunca hedefe yönelik ısrarla olumlu bir tutum sergilemenin önemli olduğu ve ezberlemeyi zorunluluk olarak görmek yerine, notadan tamamen kurtulma ve esere gerçek anlamda hâkim olma fırsatı olarak görmenin önemi vurgulamaktadır. Wilson ve diğerleri (2022), eserleri ezberlemenin özgüveni ve odaklanmayı arttırdığını, ayrıca eserleri ezberlerken sağ ve sol eli ayrı ayrı çalışma, tekrarlama, melodiyi söyleme, kayıtları dinleme gibi bazı ezberleme stratejilerinin öğrenciler tarafından kullanıldığını gözlemlemişlerdir. Ökdem ve Jelen (2022), hedeflerin belirlenmesi, zamanı doğru kullanma, küçük parçalar halinde veya bölümlerle ezberlemek, hafıza ipuçlarını kullanmak, kendine güvenmek, aralıklı tekrarlar, uyku ve öğrenmeyi sürdürmek gibi durumların ezberleme sürecinin verimli yönetilmesi ve karşılaşılan sorunların

çözülebilmesi için önerilebileceğini dile getirmişlerdir. Duru ve Köse (2016), ezbere dayalı öğretim programında kayıttan dinleme, ton bilgisi, armonik analiz, deşifre yapma, biçimsel analiz, parmak numarası ve yay tekniklerine ilişkin eser üzerinde işaretlemeler, solfej, ezberden solfej, ezberden çalma, ezberden yazma gibi analitik tekniklere yer vermenin ezberlemenin zorluklarına çözüm olabileceğini önermişlerdir. Bulut (2018), ezber yaparken öğrencilerin analitik düşünerek çağrışım yapabilecek kodlamalar geliştirmeleri, ezberi bir öğrenme olarak görmeleri, notaları ve çalma hareketlerini zihinde canlandırmaları, işitsel ezber yaparken kendi seslerini kaydedip dinlemeleri gibi çalgı çalarken ezber yapmayı destekleyecek önerilerde bulunulmuştur. Artaç (2021), notaları okurken müziği zihinde düşünmek, akorların armonik analizini yapmak, akor seslerinin solfejini yaparak seslendirmek gibi piyano olmadan çalışmalar yapmanın, ezberleme üzerinde etkili olabilecek uygulamalar olduğuna dikkat çekmiştir.

Bu çalışma, müzikte ezberleme sürecinde etkili olan stratejileri, bellek türlerini, müzikte ezberlemenin bireylere sağladığı teknik ve müzikal faydaları, yapılan çalışmaların daha çok hangi konular üzerinde durduğu gibi önemli temel başlıkları uluslararası ve ulusal literatür çerçevesinde açıklamaya çalışmıştır. Bu bağlamda çalışmanın, müzikte ezberlemenin önemine dair ortaya koyduğu bulgularla müzisyenler için bir kaynak niteliğinde olacağı ve müzik eğitimi alanında yeni çalışmalara kapı aralayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

Albasini Garaulet, O. (2019). *Piano and Memory: Strategies to Memorize Piano Music*. Yüksek Lisans Tezi. Stockholm: Royal College of Music.

Artaç, A. (2021). Füg Formu Özelinde Piyano Müziğini Ezberleme Üzerine Öneriler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 8(75), 2596-2607.

Bulut, M. (2018). Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarındaki Öğrencilerin Çalgı Çalmada Ezberi Kullanma Durumları Sivas Örneği. *İnönü Üniversitesi Kültür ve Sanat Dergisi*, 4(2), 1-6.

Chen, R. (2016). Memorization of Piano Music: A Challenge for Chinese Piano Students. *Asian Social Science*, 12(3), 112.

Cienniwa, P. (2014) *By Heart: The Art of Memorizing Music*. California: CreateSpace Independent Publishing.

Denney, A. S., & Tewksbury, R. (2013). How to Write a Literature Review. *Journal of Criminal Justice Education*, 24(2), 218-234.

Duru, E. G., & Köse, H. S. (2016). Keman Eğitiminde Ezber Yöntemine Dayalı Bir Öğretim Programı Önerisi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5(24), 1163-1182.

Eroğlu, Ö. (2011). Piyano Eserlerine Yönelik Analitik Ezberleme Yaklaşımının Etkililiği. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(2), 569-582.

Feigel, C. (2015). *When Reading Music is Not Enough: Using Art Song to Teach Memorization to Bassoonists.* Doktora Tezi. Indiana: Indiana University.

Fonte, V., Pipa, L., Williamon, A., & Lisboa, T. (2022). Memorising Contemporary Piano Music as Described by Professional Pianists. *Music & Science*, 5.

Gerling, C. C., & Dos Santos, R. A. T. (2017). How do Undergraduate Piano Students Memorize Their Repertoires? *International Journal of Music Education*, 35(1), 60–78.

Highben, Z., & Palmer, C. (2004). Effects of Auditory and Motor Mental Practice in Memorized Piano Performance. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 159, 58–65.

Iorio, C., Brattico, E., Munk Larsen, F., Vuust, P., & Bonetti, L. (2022). The Effect of Mental Practice on Music Memorization. *Psychology of Music*, 50(1), 230–244.

Kutadgobilik, S. (2019). Klasik Batı Müziği İcrasında Literatür Açısından Ezber Olgusu. *Konservatoryum*, 6(1), 91-103.

Macmillan, J. (2004). Successful Memorizing. *Piano Professional*, 6-8. https://www.jennymacmillan.co.uk/uploads/6/6/2/1/66215923/memorising_x_4_for_pp.pdf, [Erişim tarihi: 10.01.2024].

Mishra, J. (2002). A Qualitative Analysis of Strategies Employed in Efficient and Inefficient Memorization. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 152, 74–86.

Mishra, J. (2005). A Theoretical Model of Musical Memorization. *Psychomusicology: A Journal of Research in Music Cognition*, 19(1), 75.

Mishra, J. (2007). Correlating Musical Memorization Styles and Perceptual Learning Modalities. *Visions of Research in Music Education*, 9(4).

Mishra, J., & Backlin, W. M. (2007). The Effects of Altering Environmental and Instrumental Context on the Performance of Memorized Music. *Psychology of Music*, 35(3), 453–472.

Mishra, J. (2011). Influence of Strategy on Memorization Efficiency. *Music Performance Research*, 4, 60-71.

Ökdem, E., & Jelen, B. (2022). Piyanoda Ezber ve Müzik Bellek Türleri. *The Journal of Social Sciences*, 58(58), 393-409.

Özer, B. (2020). Piyano Eğitiminde Zihinsel Çalışma ve Ezberlemenin Önemi, İçinde: *Eğitim Bilimleri Teori, Güncel Araştırmalar ve Yeni Eğilimler* (ed. Harun Şahin), 1. Baskı, Cetinje, Karadağ, s. 23-43.

Rickey, E. L. (2004). *An Investigation to Observe the Effects of Learning Style on Memorization Approaches Used by University Group Piano Students When Memorizing Piano Literature*. Doktora Tezi. Indiana: Ball State University.

Tufan, S. (2000). Piyano Eğitiminde Bellek-Ezber İlişkisi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 185-190.

Tunçkılıç, M., & Yokuş, T. (2022). Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Gitar Eğitimi Alan Öğrencilerin Gitar Eserlerini Ezberlemeye İlişkin Tutum ve Eğilimleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 62-81.

Uzunoğlu, B. (2006). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Ezber Çalmanın-Söylemenin Öğrenci Başarısına Etkisinin Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi.

Williamon A. (1999). The Value of Performing from Memory. *Psychology of music*, 27, 84-95.

Wilson, E., Simanjuntak, S., Apalat, A., Beratio, N., De Gracia, K., De Dios, S., & Solidum, J. (2022). Perceptions and Memorization Strategies of Piano Students Toward Piano Performance: A Phenomenological Study. *Arts and Education*, 16-25.